

Tijd van leven

‘Tien over half drie ’s middags is een hopeloos tijdstip’

K. Schippers (75)

Schrijver, dichter, essayist en kunstcriticus. Onlangs verscheen zijn roman 'Op de foto'.

Waar verdoet u uw tijd aan?

‘Ik verdoe ’m gelukkig alleen maar, dat is het beste wat je ermee kunt doen. Zo kan ik eindeloos in allerlei catalogi rondwaren, zoals nu in de catalogus van antiquariaat Bubb Kuyper. Dat zou ik wel eens kunnen kopen, denk ik al bladerend, maar ik kan het ook niet doen. Ik hou van seriële woorden, op lange lijsten achter elkaar, dat heb ik altijd gehad. Het heeft de schijn van het compacte, maar eigenlijk gaat het juist van het een naar het ander. Ik kan ook zo maar wat kanten op lopen, naar iets wat ik niet van plan was. Laatst kwam ik door toeval op het Da Costaplein terecht, mijn oude buurt. Daar had je vroeger Edelman en Barendrecht, een boekhandel voor schoolboeken, en dan was er een man – dat zal dan wel een Edelman of een Barendrecht zijn geweest – van wie ik het gezicht nog precies voor me zie. Dan loop ik daar en dan ga ik kijken op welke hoek dat nou was, terwijl niemand me dat vraagt.’

Heeft u desondanks een vaste dagindeling?

‘Ja. Ik ontbijt, ik lees de krant en ga om een uur of half elf aan het werk tot een uur of half drie. Daarna is het op. Het gekke is: vroeger werkte ik van half tien tot half vier, maar toen duurde het veel langer voordat ik kon beginnen. Dat heb ik nu niet meer. Het gaat eigenlijk sneller, ik doe meer in kortere tijd. Of anders zeker hetzelfde.’

Wat vond u een lastige tijd?

‘Ik heb altijd een enorme drang naar onafhankelijkheid gehad en ik kan me nog als de dag van gisteren herinneren dat ik toen ik een jaar of elf was, dacht: was ik maar ouder. Over je jeugd wordt altijd gezegd: dat is het walhalla, en die kant zit er ook wel in, maar op hetzelfde ogenblik vond ik het een onrecht dat je door je jeugd aan bepaalde dingen nog niet mee kon doen. Aan de liefde bijvoorbeeld, terwijl ik daar al lang aan toe was. Ze was vier, vijf jaar ouder dan ik en dat is op die leeftijd een groot verschil, je moet er steeds een oplossing voor zoeken die je nooit helemaal vindt.’

Wat was uw beste tijd in de liefde?

‘Als je van iemand houdt, neem je iets mee van de blik waarmee een ander kijkt. Dan deelt het zich mee aan je hele omgeving, eigenlijk zonder dat je daar zo heel erg bij nadenkt. Ik heb eens geschreven: *Jij hebt de dingen niet nodig / om te kunnen zien. De dingen hebben jou nodig / om gezien te kunnen worden.* Nou, dat is wat ik bedoel: iemand kan iets in

gloed zetten. Van iemand houden of verliefd zijn is niet hoe-ie eruit ziet alleen.’

Hadden uw ouders genoeg tijd voor u?

‘Ja, dat vind ik wel. Mijn vader was effectenhandelaar en ’s zomers buitengewoon vindingrijk in het huren van huizen, waar we dan met z’n allen naartoe gingen. Mijn moeder was een echte Jordanese. Ze is haar hele leven – ze was van 1902 en is in 2001 gestorven – samen met mij naar de bioscoop blijven gaan, érg grappig. Ik had ook tijd voor mijn ouders, want als het leuk is met mensen en het zijn toevallig ook nog je ouders, dan gaat dat vanzelf.’

Wat vindt u het vervelendste moment van de dag?

‘Tien over half drie ’s middags, een hopeloos tijdstip. Dat valt tussen alles in. Je werk heb je al gehad, al dan niet goed. En dan moet je weer verzinnen hoe je het verder oplost – ik ga dan vaak naar de bioscoop. Alsof de klok bedroefd is over het werk dat ze moet doen – altijd maar die wijzers laten bewegen, omhoog, omlaag, ik geef het óp – zoiets. En wij geven het op met háár. Ik vind de tijd wel vrouwelijk.’

Waarom?

‘Het belooft toch wat. Tijd is mooi geheimzinnig, je weet niet of je iets zal kunnen doen wat leuk is, of de tijd het je toestaat. Tijd heeft met erotiek te maken; je probeert het een beetje naar je hand te zetten. Daar moet je ook weer mee uitkijken, anders lukt het niet, je kan ook weer niet te veel vragen. Je moet het een beetje link, met een knipoog en trucjes zó proberen te doen dat het min of meer gaat zoals jij het wilt.’

Voelt u zich vijfenzeventig?

‘Wel in de zin van dat ik weet dat ik geen vijftig jaar meer heb en steeds meer mensen zal verliezen of al verloren heb. Niet in de zin van dat ik gewoon doorwerk en alles kan doen. Vaak heeft het noemen van leeftijden iets hards in zich, alsof het van steen is, terwijl het veel eerder vloeibaar is – afhankelijk van wie je bent en wat er gebeurt. Kinderen maken het onderscheid tussen iemand van veertig of vijfenzeventig niet. En een ouder iemand maakt geen onderscheid tussen zestien en vijftendertig. Dat is heel raar. Op die precisie in leeftijden let ik juist, dat heb ik mijn hele leven gedaan. Het viel me vroeger al op dat veel mensen dat niet deden. Niet dat ik er toen verder wat mee deed; sommige vragen stel je alleen zonder dat je ze ook maar hoeft of kan beantwoorden.’

door Caroline Buijs foto Eddo Hartmann